

TAUSTATIETOA OPETTAJILLE

Napon merkilliset merkit

Oppitunti 1 – Varoitus- ja kieltomerkit

Parhaiden merkkien tarina

Napo-sarjan ensimmäisessä elokuvassa johdatellaan työpaikalta löytyviin terveystä ja turvallisuutta koskeviin perusmerkkeihin. Sen tarkoituksena on opastaa uusia työntekijöitä ja virkistää vanhempien työntekijöiden muistia. Elokuvaan sisältyy erilaisia työpaikan tilanteita, joissa turvamerkki ovat tärkeitä. Elokuva sopii kaikille aloille ja eri asemassa oleville työntekijöille, mutta erityisesti työharjoittelussa tai työkokemusta hakemassa oleville nuorille.

Elokuvan tarkoituksena on tiedottaa työpaikan turvamärkeistä, edistää merkkien noudattamisen tärkeyttä ja oppia tunnistamaan merkkien merkitys muodon ja värin perusteella. Se sisältää useita jaksoja. Jokaisessa jaksossa käsitellään yhtä työtilannetta, jossa Napo kohtaa turvamerkkin, joka herää henkiin ja opettaa Napolle, mitä se merkitsee ja miksi se on turvallisuuden kannalta tärkeä. Kohtauksissa näytetään, mitä tapahtuu, jos merkkiä ei noudateta, ja mitkä tekniset tai järjestelyihin liittyvät seikat voivat haitata merkkien havaitsemista.

EU:n turvamerkkidirektiivi

EU:n turvamerkkidirektiivissä (92/58/ETY) säädetään työssä käytettävistä turvamärkeistä. Sillä haluttiin edistää turvamerkkien yhdenmukaistamista kaikissa EU-maissa. Näin turvamergeillä olisi kaikkialla sama merkitys.

Direktiivissä vaaditaan työnantajaa käyttämään tiettyjä turvamerkkejä aina, kun on olemassa riski, jota ei ole pystytty välttämään tai hallitsemaan muilla keinoilla, esimerkiksi teknisillä säädöillä tai turvallisilla työjärjestelmissä. Turvamerkkin käyttäminen ei ole välttämätöntä, jos turvamerkki ei auta vähentämään riskiä tai jos riski on merkityksetön.

Direktiivin mukaan työpaikoilla on käytettävä tarvittaessa liikennemerkkejä liikenteen ohjaamiseksi ja työnantajan on pidettävä käytössä olevat turvamerkki kunnossa. Työnantajan on myös selitettävä tuntemattomat merkit työntekijöilleen ja kerrottava, mitä turvamerkkin nähdessään on tehtävä.

Direktiiviä sovelletaan kaikkiin paikkoihin ja kaikkeen toimintaan, jossa ihmisiä on töissä.

Direktiivin keskeisiä termejä

- Turvallisuus- ja terveystimerkit: antavat tietoa tai ohjeita työturvallisuudesta ja/ tai -terveydestä kyltin, värin, valo- tai äänimerkin, suullisen viestinnän tai käsimerkin avulla.
- Suullinen viestintä: ihmisen puhuma tai keinoitekoisella äänellä puhuttu ennalta määritetty viesti.
- Käsimerkki: käsivarsien tai käsien liike tai asento, jolla ohjataan riskialttiita tai vaarallisia tehtäviä suorittavia henkilöitä.

Oppitunti sisältää seuraavat merkkiluokat:

Vaara – Varoitusmerkit

Varoitusmerkki: vaarasta tai vaaran mahdollisuudesta varoittava merkki (esim. varo sähköiskua).

Ominaisuudet

- kolmionmuotoinen
- musta kuva, jossa vähintään 50 prosenttia keltaista taustaväriä

Yleinen vaaran
merkki

Varo
putoamisvaara

Varo alhainen
lämpötila

Varo riippuvaa
taakkaa

Varo trukkia

Varo sähköiskua

Kieltomerkit

Kieltomerkki: kielletään vaaraa lisäävä tai aiheuttava toiminta (esim. tupakointi kielletty).

Ominaisuudet

- pyöreä
- musta kuva valkoisella taustalla, punainen reuna- ja poikkiviiva
- punaisen värin osuus vähintään 35 prosenttia merkin alasta

Tupakointi
kielletty

Avotulen teko
kielletty

Jalankulku
kielletty

Vedellä sammut-
taminen kielletty

Asiattomilta
pääsy kielletty

Ajoneuvolla
ajo kielletty

*Toisen – Napon merkilliset merkit
-oppitunnin aiheena ovat määräys-
ja pelastusmerkit.*